

Pan

Szymon Godyla

Radny Województwa Opolskiego

Szanowny Panie Radny,

W odpowiedzi na Pana interpelację z dnia 08.08.2024 r. (e-mail) w sprawie budowy turbin wiatrowych w okolicy historycznej części Byczyny, informuję jak niżej.

Pyt.1. W jakim zakresie Samorząd Województwa może kształtować krajobraz w regionie i czy ma kompetencje prawne w tym zakresie.

Kompetencje Samorządu Województwa w zakresie kształtowania krajobrazu uregulowane są w obowiązujących przepisach prawa:

- art. 14 ustawy z 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz. U. z 1998 r., nr 99, poz. 631 z późn. zm.), formułującym zakres zadań podejmowanych przez Samorząd - m. in. w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (poz. 3), zagospodarowania przestrzennego (poz. 7) oraz ochroną środowiska (poz. 8);
- art. 38 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130), który obok sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, wskazuje sporządzenie audytu krajobrazowego jako jedno z narzędzi prowadzenia polityki przestrzennej w województwie.

Audyt krajobrazowy jest w większości dokumentem o charakterze analityczno-ocennym, którego zadaniem obok zidentyfikowania krajobrazów, ich charakterystyki i oceny, jest wyłonienie tzw. krajobrazów priorytetowych – szczególnie cennych dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów: unikatowości, reprezentatywności, dotychczasowej ochrony prawnej lub ważności. Dla wskazanych krajobrazów priorytetowych i obszarów dodatkowych, tzw. „chronionych” w rozumieniu audytu krajobrazowego (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, parki kulturowe), formułuje rekomendacje dla poziomu regionalnego oraz lokalnego.

Audyt krajobrazowy nie jest aktem prawa miejscowego, nie zawiera bowiem norm powszechnie obowiązujących. Charakter taki może uzyskać w drodze uwzględnienia zawartych w nim rekomendacji w aktach normatywnych gminy, noszących cechy prawa miejscowego. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy należy bowiem do zadań własnych gminy.

Audyt krajobrazowy jest natomiast aktem prawa kierownictwa wewnętrznego, adresowanym do podmiotów podległych Samorządowi Województwa (w obrębie podległej administracji), które tylko pośrednio mogą wpływać na prawa lub obowiązki obywateli i nie mają dla nich znaczenia normatywnego.

Reasumując, samorząd wojewódzki może, i kształtuje krajobraz województwa, natomiast jego zakres sprawczy ogranicza się do jednostek podległych (Urząd Marszałkowski, jednostki organizacyjne województwa). W zakresie dotyczącym obywateli możliwe jest to dla samorządu gminnego, poprzez uwzględnienie w powszechnie obowiązujących gminnych aktach planowania przestrzennego.

Pyt. 2. W jakim zakresie „Audyt krajobrazowy województwa opolskiego” odnosi się do planowanych inwestycji OZE (farmy wiatrowe i fotowoltaiczne).

Jak przedstawiono w odpowiedzi na pyt. 1, audyt krajobrazowy ma na celu zidentyfikowanie, charakterystykę i ocenę oraz wyłonienie krajobrazów cennych w województwie, tzw. krajobrazów priorytetowych (audyt województwa wskazał z 824 krajobrazów na obszarze województwa - 69 krajobrazów priorytetowych). W stosunku do nich i do dodatkowych 221 krajobrazów, tzw. „chronionych” (w naszym województwie są to: parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, parki kulturowe) określił zagrożenia dla ich dalszego trwania oraz zaproponował rekomendacje ochronne na poziomie regionalnym i lokalnym. Formułują one zadania i zasady w zakresie ochrony przed deformacjami krajobrazu i ochrony walorów estetyczno-widokowych. Odnoszą się one jednak nie do wszystkich krajobrazów w województwie (824), lecz tylko do krajobrazów priorytetowych i „chronionych” (łącznie 290).

Podstawowym założeniem audytu jest przede wszystkim ochrona krajobrazów priorytetowych. Chociaż ustawodawca tego nie określił, ani istniejące przepisy ustawy wprowadzającej tego nie uwzględniają¹, to kierując się duchem prawa ustawy krajobrazowej, w odniesieniu do krajobrazów priorytetowych audyt winien na tych obszarach ograniczać możliwość lokalizacji OZE, w szczególności dot. lokalizacji elementów dysharmonijnych - farm wiatrowych.

W odniesieniu do krajobrazów „chronionych”, zasady lokalizacji winny być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa powszechnego² oraz z uchwałami Sejmiku Województwa Opolskiego o obszarach chronionego krajobrazu³, formułującymi zakazy funkcjonalne na obszarach chronionych.

W odniesieniu do krajobrazów pozostałych, audyt krajobrazowy nie ma żadnych możliwości regulacyjnych.

Obecny stan prawny umożliwia gminie kształtowanie własnej polityki przestrzennej w zakresie lokalizacji OZE. Lokalizacja farm wiatrowych prowadzona może być wyłącznie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (uchwałę o jego sporządzeniu podejmuje

---

¹ Zgodnie z art. 4c ust.1 Ustawy z 20 maja 2016 r. *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych* (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317) zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000

² jw.

³ Uchwała nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. *w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (Dz.Urz.Woj.Op. z 2017 r., poz. 414) oraz Uchwała nr XXX/336/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 13 czerwca 2017 r. *w sprawie zmiany uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (Dz.Urz.Woj.Op. z 2017 r., poz. 1675)

gmina), przy wykorzystaniu w czasie prac obligatoryjnej procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko⁴. Umożliwia to organom gminy podejmowanie, przy szerokim udziale lokalnych społeczności, decyzji co do lokalizacji m.in. farm wiatrowych, również w kontekście skutków krajobrazowych. Po raz wtóry zagadnienie oddziaływania na krajobraz pojawiają się na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia mogącego pogorszyć stan środowiska (procedura prowadzona przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy uwzględnieniu stanowiska gminy). Również tutaj kontekst krajobrazowy jest ważnym elementem procedury ocennej.

Projekt audytu krajobrazowego, podlegający aktualnie opiniowaniu przez uprawnione organy, wskazał krajobraz Byczyny jako krajobraz priorytetowy, dla którego sporządzone zostały odpowiednie rekomendacje, w tym uwzględniające ochronę krajobrazową.

Natomiast przyległe krajobrazy (obejmujące również obszary w promieniu 5 km wokół historycznego miasta), nie spełniają kryteriów priorytetowości, nie zaliczają się również do obszarów „chronionych”, i dla nich rekomendacje nie mogły zostać zaproponowane.

Reasumując, audyt krajobrazowy wyłania krajobrazy o szczególnie wysokich walorach i dla nich oraz dla obszarów „chronionych” jw., proponuje rekomendacje dla szczebla regionalnego i lokalnego. Jednak rekomendacje te mają ograniczony charakter stosowalności – wiążący dla poziomu regionalnego i kierunkowy (a nie wiążący jako prawo miejscowe) dla szczebla lokalnego. Krajobraz Byczyny zalicza się do krajobrazów priorytetowych, natomiast jego otoczenie nie zawiera elementów, które z punktu widzenia metodyki sporządzania audytu krajobrazowego pozwalają na zaproponowanie działań ochronnych.

Ponieważ polityka przestrzenna gminy jest jej wyłączną właściwością, nie ma przeszkód, aby gmina taką strefę ochrony krajobrazu⁵, o jakiej jest mowa w petycji, samodzielnie utworzyła i ustaliła dla niej obowiązujące zasady ochrony. Chociażby w obligatoryjnym planie ogólnym gminy.

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Antoni Konopka

Sprawę prowadzi: Zdzisław Stefaniak

---

⁴ ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, ze zm.).

⁵ Termin „strefa ochrony krajobrazu”, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn.zm.) zarezerwowany jest dla obszarów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, istotny dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego lub obszaru chronionego krajobrazu, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a i 24a ust. 1a, obowiązują w danej strefie.